

PISA in FOCUS*

ผลการประเมิน PISA ระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย

แปลและเรียบเรียงโดย ดร.มันทวัน นันทวนิช ผู้ชำนาญ สาขาวิจัย สสวท.

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา การลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างหญิงและชาย เป็นอีกหนึ่งเป้าหมายสำคัญทางการศึกษาของหลายประเทศ เพราะการส่งเสริมให้คนเกิดความเสมอภาคทางการศึกษา และมีโอกาสในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของตน ย่อมนำมาสู่การได้รับความเท่าเทียมกันของโอกาสที่ดีในการดำเนินชีวิตในสังคม

ในปัจจุบัน ช่องว่างของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษากำลังลดน้อยลง อย่างไรก็ตาม พบว่า เด็กผู้ชายมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนน้อยกว่า และมีทักษะและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้อยกว่าเด็กผู้หญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ อัตราการลาออกจากโรงเรียนกลางคันโดยไม่ได้รับวุฒิการศึกษาของเด็กผู้ชาย ยังมีอัตราสูงอีกด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้หญิงจะมีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนมากกว่า โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาที่มีสัดส่วนของผู้หญิงที่เข้าเรียนสูงกว่าผู้ชายมาก แต่กลับพบว่า มีผู้หญิงจำนวนน้อยที่สมัครเข้าเรียนในสายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์กายภาพ คอมพิวเตอร์ และวิศวกรรม ในขณะที่ผู้ชายจะเลือกเรียนในสายวิชาดังกล่าวเป็นจำนวนมากกว่า

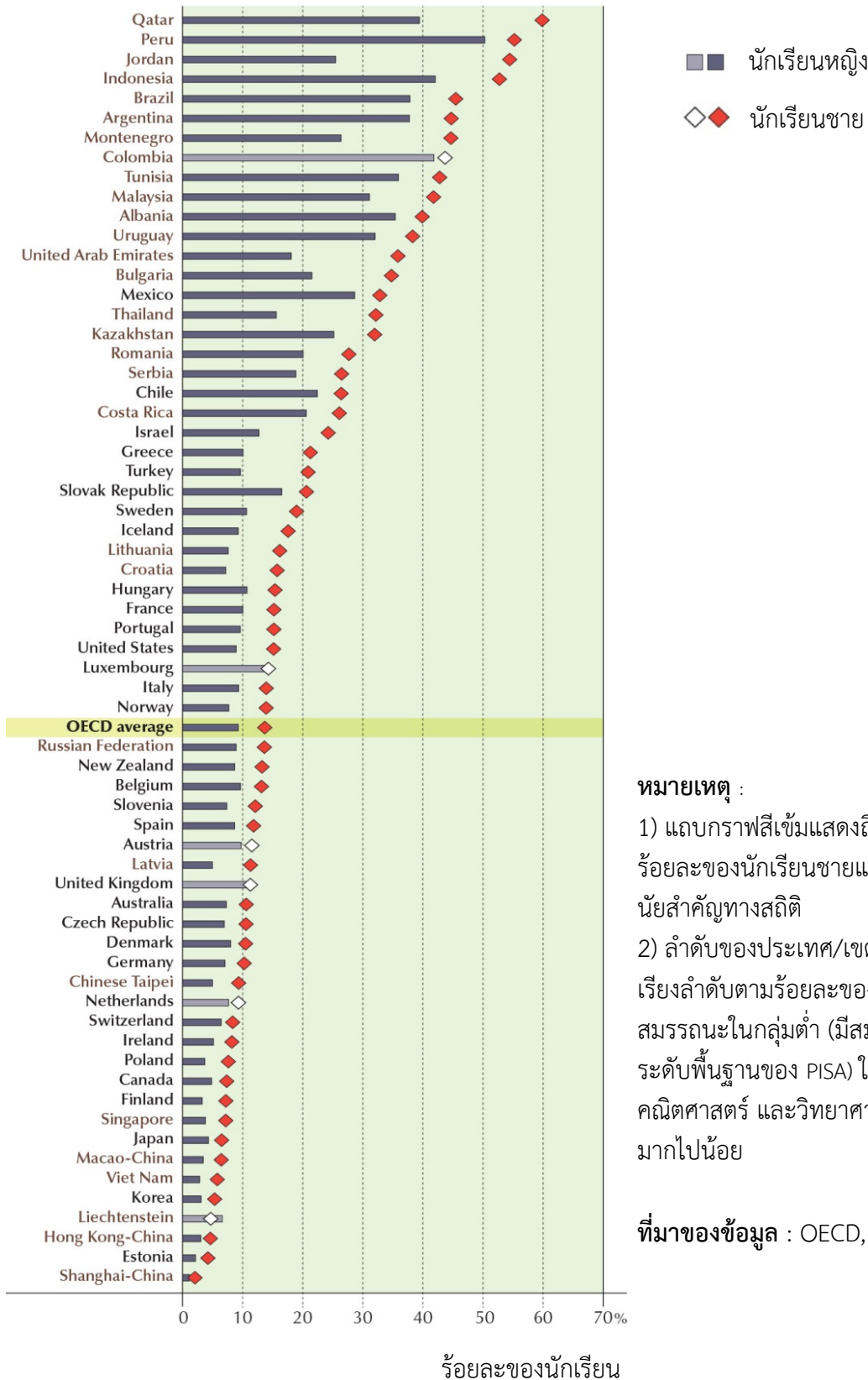
การมีผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำของนักเรียนชาย

ผลการประเมินจากโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ที่ผ่านมาสะท้อนว่า โดยภาพรวมแล้ว นักเรียนชายในวัย 15 ปี มีผลการประเมินต่ำกว่านักเรียนหญิงในวัยเดียวกัน ผลการประเมิน PISA 2012 พบว่า นักเรียนกลุ่มต่ำที่มีสมรรถนะไม่ถึงระดับพื้นฐานของ PISA ในทั้งสามวิชา ได้แก่ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นนักเรียนชาย 14% และเป็นนักเรียนหญิง 9% และในประเทศโดยส่วนใหญ่ นักเรียนกลุ่มต่ำจะเป็นนักเรียนชายในสัดส่วนที่มากกว่า ดังแสดงในกราฟที่ 1

การที่นักเรียนชายมีผลการประเมินต่ำกว่านักเรียนหญิง อาจมาจากการมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย เช่น 1) นักเรียนชายใช้เวลาในการทำการบ้านน้อยกว่านักเรียนหญิงประมาณ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยผลการวิจัยพบว่า เวลาที่ใช้ในการทำการบ้าน มีความสัมพันธ์กับผลการประเมินของนักเรียน เมื่อนักเรียนใช้เวลาในการทำการบ้านเพิ่มขึ้น 1 ชั่วโมง จะทำให้ได้คะแนนวิชา การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้น 4 คะแนน และ 2) ภายหลังจากเลิกเรียน นักเรียนชายใช้เวลาในการเล่นวิดีโอเกมมากกว่า แต่ใช้เวลาในการอ่านเพื่อความบันเทิงน้อยกว่านักเรียนหญิง ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่า สมรรถนะการอ่านนั้นเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ดังนั้นเมื่อนักเรียนชายไม่ได้ใช้เวลาในการอ่านมากนัก จึงใช้สมรรถนะการอ่านในวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ไม่ดีตามไปด้วย

* PISA in Focus เป็นบทความวิชาการเกี่ยวกับผลการประเมินโครงการ PISA ที่น่าสนใจ เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของ OECD

กราฟที่ 1 แสดงร้อยละของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีสมรรถนะต่ำกว่าระดับ 2 (ระดับพื้นฐาน) ในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของ PISA 2012

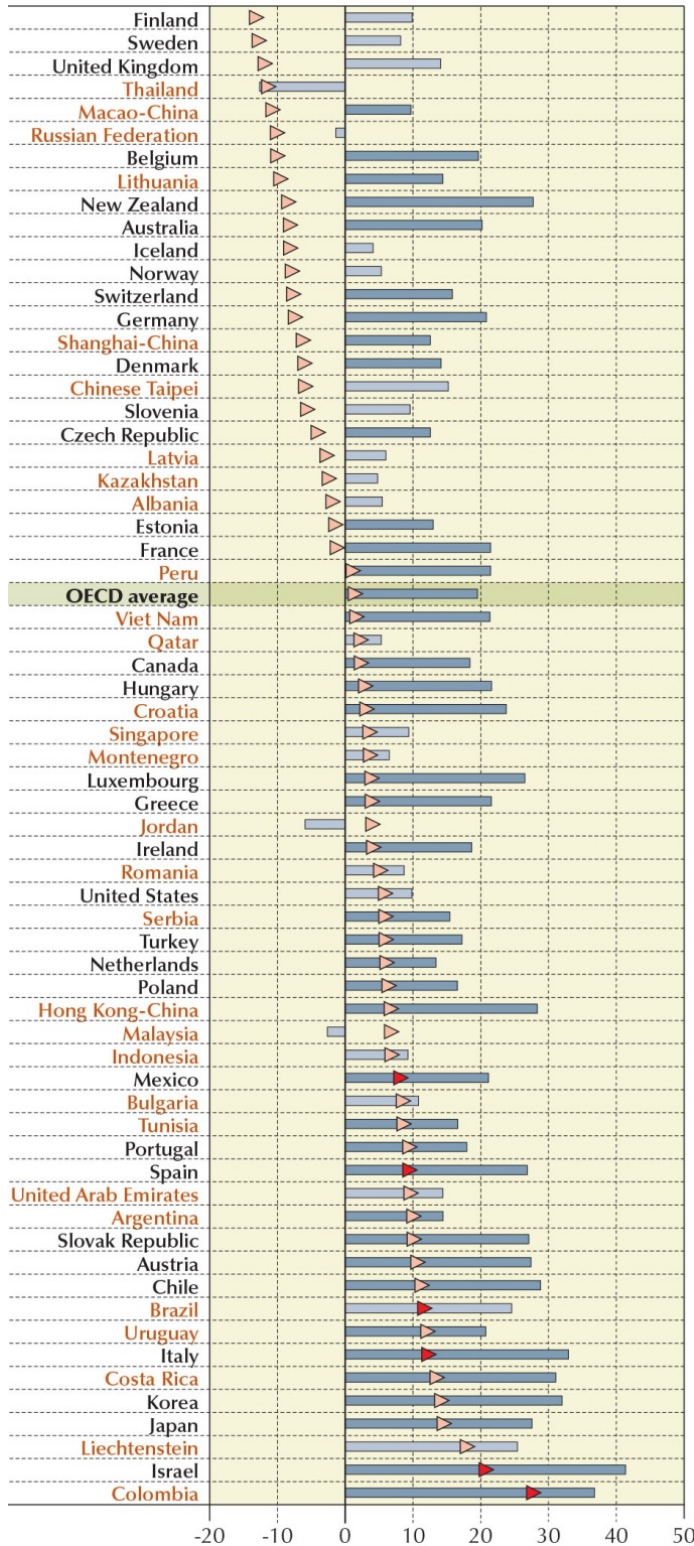

หมายเหตุ :

- 1) แถบกราฟสีเข้มแสดงถึงความแตกต่างระหว่างร้อยละของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 2) ลำดับของประเทศ/เขตเศรษฐกิจถูกเรียงลำดับตามร้อยละของนักเรียนชายที่มีสมรรถนะในกลุ่มต่ำ (มีสมรรถนะไม่ถึงระดับพื้นฐานของ PISA) ในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยเรียงจากมากไปน้อย

ที่มาของข้อมูล : OECD, PISA 2012 Database

กราฟที่ 2 แสดงความแตกต่างของคะแนนคณิตศาสตร์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในช่วงก่อนและหลังจากวิเคราะห์ร่วมกับความเชื่อมั่นในความสามารถทางคณิตศาสตร์ของตัวนักเรียน

■ ความแตกต่างของคะแนนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงก่อนวิเคราะห์ร่วมกับความเชื่อมั่นในความสามารถทางคณิตศาสตร์ของตัวนักเรียน

▶ ความแตกต่างของคะแนนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงหลังจากวิเคราะห์ร่วมกับความเชื่อมั่นในความสามารถทางคณิตศาสตร์ของตัวนักเรียน

หมายเหตุ :

- 1) แถบกราฟสีเข้มแสดงถึงความแตกต่างของคะแนนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 2) ลำดับของประเทศ/เขตเศรษฐกิจถูกเรียงลำดับตามความแตกต่างของคะแนนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง หลังจากวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลความเชื่อมั่นในความสามารถทางคณิตศาสตร์ของตัวนักเรียน โดยเรียงจากน้อยไปมาก

ที่มาของข้อมูล : OECD, PISA 2012 Database

ความแตกต่างของคะแนน (ชาย-หญิง)

การขาดความมั่นใจในตัวเองของนักเรียนหญิง

ประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่เข้าร่วมโครงการใน PISA 2012 โดยส่วนใหญ่ พบว่า ในกลุ่มนักเรียนที่มีผลการประเมินสูง นักเรียนชายจะทำคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีกว่านักเรียนหญิงถึง 19 คะแนน โดยทั่วไปแล้ว นักเรียนหญิงจะมีความเชื่อมั่นในตัวเองเกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ หรือ วิทยาศาสตร์น้อยกว่านักเรียนชาย และมักมีความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนชายด้วย แต่เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มนักเรียนทั้งชายและหญิงที่มีผลการประเมินสูง และมีความเชื่อมั่นในความสามารถทางคณิตศาสตร์ที่เท่ากันพบว่า ความแตกต่างของคะแนนคณิตศาสตร์ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงจะมียลดลง ดังแสดงในกราฟที่ 2

ผลการวิจัยของ PISA สะท้อนว่า นักเรียนหญิงมีแนวโน้มที่จะทำงานเกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่มีความคล้ายคลึงกับงานที่เคยทำในโรงเรียนได้ดีกว่านักเรียนชาย แต่เมื่อต้องทำงานที่ต้องใช้ความรู้ความคิดให้เหมือนนักวิทยาศาสตร์ เช่น แปลงสถานการณ์ปัญหาให้อยู่ในรูปของภาษาทางคณิตศาสตร์ ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาอธิบายสถานการณ์ปัญหา อธิบายหรือแปลความหมายปรากฏการณ์เชิงวิทยาศาสตร์ และพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงในเชิงวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยกลับพบว่า นักเรียนหญิงทำผลงานได้ไม่ด้อยกว่านักเรียนชาย ทั้งนี้ การมีความสามารถในการคิดอย่างนักวิทยาศาสตร์ อาจเกี่ยวข้องกับความมั่นใจในตัวเองของนักเรียนด้วย ดังนั้น เมื่อนักเรียนมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น ก็จะไม่กังวลกับความล้มเหลวในการทำงานและกล้าที่จะลองผิดลองถูก ซึ่งกระบวนการนี้เป็นพื้นฐานสำคัญของการเกิดความรู้ทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์

การลดช่องว่างของความแตกต่างระหว่างเพศในการศึกษา

ในกลุ่มประเทศที่ร่วมประเมิน PISA และสำรวจความเห็นของผู้ปกครองด้วย พบว่า โดยส่วนใหญ่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีความคาดหวังกับลูกชายมากกว่าลูกสาว ให้เข้าทำงานในสายที่เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม หรือคณิตศาสตร์ ดังนั้น เพื่อเป็นการลดช่องว่างของความแตกต่างระหว่างเพศในการศึกษา พ่อแม่ ผู้ปกครอง จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมลูกสาวและลูกชายอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งเรื่องการเรียนรู้ในโรงเรียน และการสร้างแรงบันดาลใจสำหรับอนาคตเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของลูก

สำหรับครูผู้สอนนั้น ควรระมัดระวังการปฏิบัติตนในห้องเรียนที่อาจแสดงถึงอคติระหว่างเพศได้ เช่น การเรียกตอบคำถาม การสบตาขณะสอน และการชื่นชมให้กำลังใจ ครูควรใช้กลวิธีการสอนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น เช่น การตั้งคำถามให้นักเรียนลองแก้ปัญหาด้วยตนเอง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงจะเรียนคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น เมื่อครูถามคำถามและให้นักเรียนลองแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ด้วยตัวเอง นอกจากนี้ ครูยังควรได้รับการฝึกอบรมพิเศษเพิ่มเติมเกี่ยวกับการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำให้มีผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มนักเรียนชาย

ความแตกต่างในความสามารถทางวิชาการระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ไม่ได้เป็นเพราะความแตกต่างของความสามารถที่มีมาตั้งแต่กำเนิด พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้นำและผู้วางนโยบายทางการศึกษา จึงควรร่วมกันหาแนวทางที่จะช่วยลดช่องว่างของความแตกต่างระหว่างเพศในการศึกษา เพื่อให้ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายรู้ถึงศักยภาพแท้จริงที่ตนเองมี อันจะนำไปสู่การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมที่นักเรียนอยู่ให้ดีขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

OECD. (2015). *What lies behind gender inequality in education*. PISA in Focus. 49, pp

1-4. (Online). Available: http://www.oecd-ilibrary.org/education/what-lies-behind-gender-inequality-in-education_5js4xffh30-en (Retrieved 20/05/2558)